

АВГУСТОВА М.О., студ. гр. ЕК-06
Кіровоградський національний технічний університет
м. Кіровоград

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Актуальність. Найважливіше місце і значення в діяльності будь-якого підприємства, займає така економічна категорія як прибуток. Він є джерелом матеріального добробуту працівників, соціального і виробничого розвитку. Цілком зрозуміло, що кожен підприємець і трудовий колектив прагнуть до збільшення прибутку, що залишається в його розпорядженні.

Актуальність обраної теми статті полягає в тому, що головною задачею сучасного етапу розвитку економіки є опанування підприємцями та керівниками ефективними методами управління прибутку в процесі здійснення підприємницької діяльності.

У зв'язку з тим, що на величину прибутку впливають різні фактори, які в умовах ринку змінюються, іноді суттєво в короткі проміжки часу, керівництву підприємства необхідно не тільки їх знати, але й швидко ухвалювати правильні рішення для максимізації отриманого прибутку. Роль таких факторів при використанні наявних резервів підвищення прибутковості надзвичайно велика.

Основна частина. В науковій літературі пропонуються різні математичні моделі, які дозволяють передбачити зміни обсягу прибутку при зміні тих чи інших факторів. Розглянемо деякі з них.

Індексна параметрична модель прибутку підприємства, запропонована Ю.В. Богатіним і В.О. Швандарем [1]. Для однономенклатурного виробництва вона має такий вигляд:

$$I = \frac{\Pi_a}{\Pi_0} = \frac{b(p \times d - K_n \times r) - (1-r) \times (1+f)}{p-1}. \quad (1)$$

Значення параметричних показників, які прийняті в формулі (1), що формують прибуток підприємства при однономенклатурному виробництві, наведені в роботі авторів [1].

В умовах ринкових відносин прийняття обґрунтованих рішень по управлінню виробництвом і збутом всіх видів товарів та послуг повинно проводитись на основі порівняння прибутку, що досягається за різних варіантів можливих рішень. Таке порівняння для досягнення максимального прибутку неможливе без ретельного аналізу результатів господарської діяльності підприємства. Для цього необхідно розробити відповідний аналітичний апарат (множину формул), що дозволить прийняти найбільш оптимальне рішення. Проте, в реальних умовах більш зручний и простий у застосуванні буде графічний метод відбору і прийняття управлінських

рішень.

Проведений аналіз показав, що найбільшими можливостями для відбору кращих управлінських рішень володіє графічна модель відносного прибутку, розроблена А.С. Ждановим [2], структура якої має високий ступінь універсальності. Ця модель є графічним відображенням аналітичної моделі прибутку p , в якій абсолютні параметри замінено на відносні і має наступний вигляд

$$p^- = K \times (\beta - 1) - \gamma, \quad (2)$$

де $p^-_{зм}$ – відносний прибуток;

β – відносна ціна одиниці продукції;

γ – відносні постійні витрати;

K – обсяг виробництва продукції.

При цьому : $p^- = P / C_{зм}$; $\beta = Ц / C_{зм}$; $\gamma = C_{noc} / C_{зм}$,

де C_{noc} , $C_{зм}$ – сума змінних та постійних витрат в одиниці товарної продукції.

Така модель дозволяє показати на графіку основні взаємозв'язки п'яти економічних параметрів виробництва продукції: обсягу випуску продукції, постійних та змінних витрат, які припадають на один виріб, ціни та прибутку.

В залежності від рішення, яке необхідно прийняти, чотири параметри моделі відносного прибутку (відносна ціна β , відносні постійні витрати γ , обсяг виробництва K та відносний прибуток p^-) можуть бути заданими параметрами або тими, що визначаються, тобто входи та виходи моделі можна міняти місцями.

Універсальна графічна модель відносного прибутку може бути застосована для вирішення наступних задач управління:

–визначення беззбиткового рівня виробництва для будь-якої конкретної ціни, змінних та постійних витрат;

–порівняння варіантів при відборі типу технології виробництва;

–оцінка прибутковості (збитковості) з обмеженнями в діапазонах можливих цін на кінцеву продукцію, на постійні і змінні витрати, на обсяг випуску і реалізації продукції;

–вибір варіанта ціни, що забезпечить необхідний прибуток при обмеженнях на деякі інші параметри;

–оцінка прибутку при різних обсягах випуску продукції, цінах і змінних витратах;

–формування на основі графічних критеріїв гарантованих зон прибутковості і збитковості в визначених діапазонах відносної ціни $\beta = Ц / C_{зм}$, що дозволяє завчасно передбачити економічний стан підприємства по тенденціям змін ринкових умов і застосовувати попереджувальні заходи для недопущення кризового стану підприємства.

Висновки. Як видно із наведених моделей, вони мають різні особливості і можливості, потребують різної організації бази даних,

методичного забезпечення, трудомісткості та часу на пошуки оптимального варіанту максимізації прибутку підприємства при зміні зовнішніх та внутрішніх чинників, які на нього впливають.

Бібліографічний список

1. **Багатин Ю.В., Швандар В.А.** Экономическое управление бизнесом: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 391с.
2. **Денисов А. Ю.** Экономическое управление предприятием и корпорацией / А. Ю. Денисов, С. А. Жданов. – М.: Дело и Сервис, 2002. – 416 с.